

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Методика

за мониторинг, контрол и последваща
оценка при изпълнението
на социалната политика и
насърчаване на социалното
включване
на
община Вълчедръм

Януари 2014 година

Документът е създаден в рамките на процедура за избор на изпълнител с наименование: „Избор на изпълнител за разработване на концепции, програми и стратегии за изпълнение на общински политики и правила и методики за мониторинг, контрол и последваща оценка, в рамките на проект, финансиран по линия на Оперативна програма „Административен капацитет“, съгласно Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ с регистрационен № 13-13-81/17.10.2013, Приоритетна ос I „Добро управление“, Подприоритет 1.3 „Ефективна координация и партньорство при разработване и провеждане на политики“, бюджетна линия BG051PO002/13/1.3-07“.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

СЪДЪРЖАНИЕ:

I. ВЪВЕДЕНИЕ	3 СТР.
II. ОСНОВНИ ПОНЯТИЯ	4 СТР.
1. МОНИТОРИНГ	5 стр.
2. КОНТРОЛ	10 стр.
3. ПОСЛЕДВАЩА ОЦЕНКА	11 стр.
III. УЧАСТИЕ НА ПАРТНЬОРИТЕ И ПРЕДЛОЖЕНИЯ ОТ ПРОВЕДЕНОТО ОБЩЕСТВЕНО КОНСУЛТИРАНЕ	13 стр.
IV. ПРАКТИЧЕСКИ НАСОКИ ЗА ОСЪЩЕСТВЯВАНЕТО НА МОНИТОРИНГ И ПОСЛЕДВАЩА ОЦЕНКА ПРИ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА И НАСЪРЧАВАНЕ НА СОЦИАЛНОТО ВКЛЮЧВАНЕ В ОБЩИНА ВЪЛЧЕДРЪМ ЧРЕЗ МЕТОДА МАТРИЦА НА ИНДИКАТОРИТЕ	16 стр.
V. ЗАКЛЮЧЕНИЕ	21 стр.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящата Методика за изпълнение на социалната политика и насърчаване на социалното включване на община Вълчедръм, област Монтана, наречена по-нататък за краткост „Методиката” е разработена на основание възложена обществена поръчка с предмет: обособена позиция №1 – „Разработване и въвеждане на правила и методики за мониторинг, контрол и последваща оценка при изпълнението на общински политики” (Дейност 4 от проекта). Проектът е финансиран по линия на Оперативна програма „Административен капацитет“, съгласно Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ с регистрационен № 13-13-81/17.10.2013, Приоритетна ос I „Добро управление”, Подприоритет 1.3 „Ефективна координация и партньорство при разработване и провеждане на политики”, бюджетна линия BG051PO002/13/1.3-07“.

Изпълнението на възложената дейност допринася и за постигане на специфични цели – 1 и 2 на проекта, а именно: Въвеждане на механизми, правила и методики за мониторинг и контрол при разработването и изпълнението на общински политики и Ефективно стратегическо планиране и разработване на документи, чрез прилагане на методики за мониторинг и контрол.

Изготвената Методика е **рамков документ**, който предоставя общи насоки и препоръки, както и подпомага Община Вълчедръм при планирането, подготовката и провеждането на мониторинг на изпълнението на социалната политика и насърчаване на социалното включване.

Целта на настоящата Методика е създаване на системен подход за участие на местната власт и органа на местно самоуправление в община Вълчедръм в сътрудничество с гражданите от общината, неправителствени организации, търговски дружества, сдружения, обществени и кметски съвети, общинската администрация в община Вълчедръм за оптимизиране на процесите на стратегическо планиране и въвеждане на механизми за разработване и ефективно управление на местните политики.

Развитието на социалните услуги в общината е от особена важност за осигуряване на достоен начин на живот на определени рискови групи от населението. В изпълнение на своята социална политика Община Вълчедръм активно работи за осигуряване на по-добри и достойни условия на живот и възможности за социално включване на групите в социален риск.

Методологията ще се приложи на практика при изпълнението на следващите дейности по проекта, насочени към разработване на планови, стратегически документи и оценка на изпълнението на Общинския план за развитие на община Вълчедръм 2007 - 2013 г.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Разработването на Методологията се извършва след изпълнението на Дейност 3 от проекта, а именно „Обществен консултиране на общинските политики“. Проведеното обсъждане с всички заинтересовани страни гарантира качество, пълнота и широка гражданска подкрепа на местните политики в Община Вълчедръм. Обсъдените общинските политики и събраните мнения и предложения от заинтересованите ще се приложат при разработването на документите, които ги регламентират и същите са включени в *отделен раздел на настоящата методика*.

Разработването и въвеждането на правила и методики за мониторинг и контрол при изпълнението на конкретни политики е задължение на органите, компетентни да изпълняват отделните политики.

Мониторингът и оценката на публични политики и програми са инструменти на доброто управление при упражняването на политическа, икономическа и административна власт на всички нива. За да бъдат полезни те трябва да се разглеждат като интегрална част на процеса на вземане на решение и управление на цялостния цикъл на разработване, прилагане и оценяване на обществените политики и програми.

За да има добро партньорство между местната власт и гражданското общество при формиране на местни политики трябва да има правила и процедури, които да се прилагат и спазват. Необходимо е добро познаване на нормативната база, защото:

1. Общинските политики, както всички публични политики се разработват в съответствие със законовите и подзаконовите актове за развитие на отделните стопански и нестопански дейности и отрасловите стратегии.

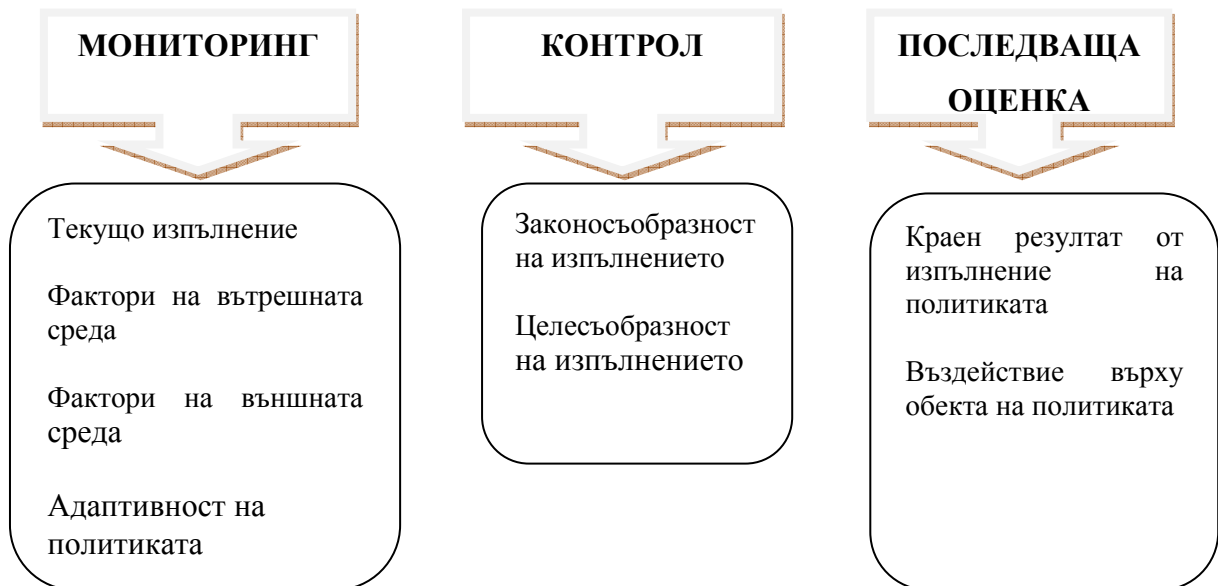
2. Общинските политики се прилагат чрез приети от Общинския съвет стратегии, програми, планове и концепции, и с индивидуални административни актове на кмета на общината. Всеки от посочените стратегически документи е съставен от следните структурни елементи: мисия; визия; цели; приоритети; мерки с индикатори; дейности; принципи.

II. ОСНОВНИ ПОНЯТИЯ

Процесът на управление на социалната политика и насърчаване на социалното включване се състои от пет важни стъпки и измерения:

1. задълбочено запознаване с проблема = стратегическо планиране
2. формулиране на правилни решения = разработване на политики
3. реализиране на решенията = прилагане
4. проверка на прилагането, оценка на процесите = мониторинг/наблюдение и оценка
5. предприемане на последващи (коригиращи и превантивни) действия = контрол и подобряване на процесите

Със следващата схема се предоставя взаимовръзката между съдържанието на трите термина – МОНИТОРИНГ, КОНТРОЛ И ПОСЛЕДВАЩА ОЦЕНКА:

1. МОНИТОРИНГ

Мониторингът е наблюдение и оценка на изпълнението на социалната политика и насърчаване на социалното включване чрез системно и непрекъснато събиране и анализ на информация за изпълнението на политиката и постигането на поставените цели и планираните резултати.

Целта на мониторинга е да се подобри ефективността и ефикасността на местното самоуправление чрез усъвършенстване на разработването и изпълнението на общинската социална политика и насърчаване на социалното включване, което да доведе до повишаване на качеството на живота, благосъстоянието и възможностите за просперитет на гражданите.

Основната задача за постигане на целта на мониторинга на общинската социална политика и насърчаване на социалното включване е да се следят и измерват постигането на нейните цели, в хода на изпълнение и при необходимост да се направят своевременни промени в подхода (начина) на нейното изпълнение.

По-често срещани въпроси, на които се търси отговор при мониторинга, анализа и оценката на публични политики, са:

- Какви са последиците от политиката за различните групи бенефициенти, заинтересовани страни, засегнати общности?
- Какво е разпределението на положителните резултати от политиката между отделните ползватели и други заинтересовани страни?

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- Има ли непредвидени странични ефекти от осъществяването на политиката и какви са възможните мерки за тяхното неутрализиране?
- Има ли рискове, които заплашват успеха на реализацията? До каква степен възможностите за усъвършенстване на дейностите се съчетават с избягване на рисковете за отрицателни последици?
- Каква институционална и организационна среда е необходима за осигуряване на участие заинтересованите страни в реализацията на политиките, тяхната оценка и развитие?
- Има ли изграден капацитет за осъществяване на политиката на всички равнища и какво е необходимо за неговото увеличаване?

Основни принципи за осъществяване на мониторинга:

- Прозрачност - осигуряване на отворени канали за общуване между местните общности и служителите от общинската администрация, като процедурите и информацията трябва да са видими за обществото, за да се осигури публично вземане на решения;
- Публична отчетност - предоставяне на информация в каква степен общинските политики постигат своите цели, доколко рационално са използвани публичните ресурси, какви са обществените въздействия и т.н. Така се дава възможност на заинтересованите страни да предоставят и да получават информация, която има решаващо значение за разкриването на злоупотреби и защита на интересите им.
- Съгласуваност между субектите - създаване на обратна връзка и взаимно предоставяне на информация за постигане на ефикасност и ефективност на мониторинговия процес и постигане на съгласие за съвместни действия при необходимост и съвместно обсъждане и оформяне на изводите
- Обективност и безпристрастност - осигуряване на действителна (вярна) информация и формулиране на справедливи изводи и препоръки независимо от вътрешното съзнание на лицата участващи в мониторинговия процес и при вземане на управленските решения;
- Независимост - самостоятелност на субектите при изпълнение на определените им правомощия за осъществяване на мониторинга.

Ролята на мониторинга се отнася до:

1. Осигуряване реална защита на интересите на местните общности чрез създаване на взаимовръзка между потребностите на местните общности и политиките за развитие на общината,
2. Осигуряване на информация за органите на местното самоуправление относно постигане на целите и ползите от общественото въздействие на общинските политики;

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

3. Подобряване на административния капацитет за изпълнение на социалната политика и насърчаване на социалното включване, както и качеството на планирането и програмирането на тази политика за следващия планов период.

Мониторингът и оценката на публични политики **създават и гарантират:**

- Ефективност и ефикасност на политиките и изграждането на стратегическа визия
- Подобрене на качеството на изпълнението на публичните политики,
- Отчетност – отговорите на въпроса до каква степен политиките постигат своите цели, доколко рационално са използвани публичните ресурси, какви са обществените въздействия.
- Отговорност на управлението - политиките и служителите в публичния сектор правят публични резултатите от упражняването на своите правомощия, вземат мерки при разминавания между планирани и получени резултати, поемат отговорност за грешки и некомпетентност.
- Прозрачност на управленските процеси - информацията за процедурите и отговорните институции са достъпни за заинтересованите страни и обществеността,
- Механизми за гражданско участие – граждани получават възможност да участват във вземането на решения.
- Съгласие – общественият дебат позволява съгласуване на различни интереси и постигане на съгласие и подкрепа за реализацията на тази политика.

Видове мониторинг

Мониторингът може да бъде вътрешен и външен, като изборът между вътрешно или външно извършване се определя от редица фактори - цел на оценката, срокове, разполагаеми ресурси и експертен потенциал др.

1. *Вътрешният мониторинг* се извършва от служителите в съответната администрация. При него се акцентира върху разпределението на наличните ресурси, разходването на отпуснатите средства, изпълнението на задачите, спазването на сроковете, възникването на непредвидени обстоятелствата, предлагането на уместни промени, внасянето на своевременно корекции, както и върху установяването на действителния напредък в прилагането на определена политика (програма, проект) в дадена област. Проблемите при вътрешния мониторинг са свързани с проява в някои случаи на необективност и зависимост.

2. *Външният мониторинг* се извършва от независими от съответната администрация експерти или юридически лица. Той създава допълнителна сигурност по отношение на независимостта, откритостта, обективността и прозрачността при оценката на междинните и крайните резултати. Специално внимание се обръща на точното съответствие с приетите правила и на ефективното усвояване на финансовите средства. Проблемите при външния мониторинг са свързани с по-голямата тромавост

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

поради неравномерно и ненавременно получаване от администрацията на необходимата информация

Методи за осъществяване на мониторинг

КОЛИЧЕСТВЕНИ МЕТОДИ:

- Матрица на индикаторите
- Допитване
- Анализ на съдържанието
- Вторичен анализ на данни
- Факторен анализ
- Социален експеримент

КАЧЕСТВЕНИ МЕТОДИ:

- Дълбочинни интервюта
- Дискусии във фокус групи
- Проективни и ролеви методи
- Наблюдение

Ще разгледаме само основните принципи на различните методи, без детайлно да се описва тяхната технология и вариации.

Групата на количествените методи е съставена от следните видове методи:

❖ Матрица на индикаторите.

Тя представлява таблица, в която се представят показатели, върху които общинската администрация въздейства пряко - *индикатори за продукт* и показатели, които еднозначно описват (характеризират) обекта на въздействие на политиката - *индикатори за въздействие*.

Всеки индикатор за продукт се характеризира със своята мерна единица, начална и целева стойност. В таблицата се попълват хронологично и регулярно постигнатите стойности на индикатора, като регулярността на попълване се определя съобразно естеството и срока на конкретната политика. По този начин, в хода на изпълнение на политиката се създава актуална и коректна база данни от индикатори, която позволява да се провери: хода на изпълнение на политиката, конкретни количествени постигнати резултати и степен на тяхното въздействие върху обекта на политиката (т.е. какви промени са постигнати - обективно и количествено измеримо).

❖ Най-разпространеният количествен метод за събиране на информация е **допитването**. То може да бъде изчерпателно или чрез извадка в зависимост от това, дали се достига до всички единици от дадена съвкупност, или е подбрана само част от тях. Обособени единици на изследването могат да бъдат не само отделни лица, но и различни социални обекти, обединени от някакъв общ признак - домакинства, училища, болници, общини и др.

❖ **Анализ на съдържанието**. При този метод се изучават мнения, нагласи, позиции, които вече са отразени върху текст, визуален или аудиоматериал. Например, ако е необходимо да се проследят обществените настроения по даден въпрос в определен период, предшестваш събирането на информация, възможно е да се направи анализ на

съдържанието на материалите в местната преса (информации, анализи, коментари, снимки и др.), засягащи съответния проблем.

❖ **Вторичен анализ на данни.** При него са събират данни за вече отминал период, необходима е предварителна информация, за да се осъществи оценката или няма достатъчно време и/или възможност да се провежда самостоятелно изследване за събиране на нова информация, могат да се потърсят статистическа информация или данни от вече проведени изследвания.

❖ **Факторен анализ.** Представлява идентификация на основните фактори с най-висока степен на въздействие върху обектите на общинската политика. В хода на изпълнение на тази политика външните фактори се наблюдават и при необходимост (съществено изменение в текущата стойност на някой от тях) се предприемат мерки за адаптиране на инструментите на политиката към тези външни промени.

❖ **Социален експеримент.** Използва се в редки случаи и се отнася до реализирането на единични проекти и прилагането на пилотни инструменти, с цел да се въведат добри практики.. Той се прилага в случаите в които положителният резултат е еднозначен и безспорен, но масовото прилагане на съответната практика е с висока разходна норма.

Групата на качествените методи е съставена от следните видове методи:

❑ **Дълбочинни интервюта** - метод на проучване при който се идентифицират основни проблеми и причинно-следствени връзки, както и възможни подобрения.

❑ **Дискусии във фокус групи** - структурирани или модерирани срещи на заинтересовани лица в обхвата на съответната политика (обикновено до 10-12 души), при които се идентифицират основни проблеми. Резултатите обикновено не са представителни но са достатъчно задълбочени и дават възможност за формиране на основни хипотези.

❑ **Проективни и ролеви методи.** Представяват структурирани срещи на заинтересовани лица в обхвата на съответната политика. Метода е близък до разработването на казус при който се формират групи с различни интереси, затова е подходящ за формиране обективен баланс на интересите при реализиране на политики.

❑ **Наблюдение чрез участие (включено наблюдение).** Методът се състои във формирането на работна група за наблюдение въздействието на определената политика, преди всичко ориентирана към социалните проявления и резултати от изпълнение на политиката. Целта на метода е да се възприема мнението на заинтересованите страни, но нейната работа е ориентирана към получаване на независима оценка за наблюдаваните обекти.

Осъществяването на мониторинга като процес включва; подготовка; събиране на информация; анализиране на информацията и определяне на силните и слабите страни, съответните възможности и заплахи; изготвяне на мониторингов доклад;

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

вървяване на мониторинговия доклад; изготвяне на обобщен доклад от кмета на общината до общинския съвет, съдържащ и проект на план на действия за изпълнение на мерките, заложиени в мониторинговия доклад; одобряване на обобщения доклад с решение на общинския съвет.

Процесът на осъществяване на мониторинга, контрола и последващата оценка на изпълнението на социалната политика и насърчаване на социалното включване се организира от кмета на общината или от упълномощено от него друго длъжностно лице.

За резултатите се изготвя годишен доклад, който се одобрява от общинския съвет до 31 март на всяка следваща година. Информацията от годишният доклад се ползва при изготвяне на междинната и последващата оценка на изпълнението на общинската социална политика и насърчаване на социалното включване.

За осъществяване на мониторинга се използват въпросници; протокол за приемане на попълнените въпросници; анкетни карти; протоколи от провеждане на публични мероприятия; матрични карти за оценка на индикаторите; мониторингови доклади.

2. КОНТРОЛ

Контролът е реализиране на проверка за изпълнение на социалната политика и насърчаване на социалното включване и предприемане на мерки за подобрене, съобразно получените резултати. Функционално контролните функции са ориентирани в посока на осигуряване законосъобразността и целесъобразността на инструментите на политиката. Двете функционални направления се допълват взаимно, като спецификата на тази политика предполага:

- законосъобразността да се контролира от преди всичко субекти посочени в Системата за финансово управление и контрол в Общината.
- целесъобразността чрез допълнителен контролен субект в лицето на представители на заинтересованите страни, което е абсолютно задължително и целево необходимо.

Контролът като основна функция на системата за управление има за цел да създаде условия за подобряване работата на общинската администрация и за формулиране на правилни управленски решения във връзка с изпълнение на общинските политики. Предвид разпределението в обхвата на работа и функционалните задачи, присъщи на контрола, *неговата основна задача е свързана с осигуряване на законосъобразност при изпълнението на политиките и целесъобразност изразяваща се в процеса на детайлизирано проследяване работата по изпълнение на ангажиментите на длъжностните лица по тази политика.*

Същностната характеристика дефинираща обхвата и съдържанието на контролния процес във висока степен се определя от съществуващите законови

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

изисквания по отношение осигуряване на законосъобразност в публични институции и органи на местната власт.

Община Вълчедръм има разработена и функционираща вътрешна система за финансово управление и контрол, която на практика покрива изискванията за контрол върху законосъобразността на прилаганите инструменти при изпълнение на общински политики.

В този смисъл съществуващите субекти на контрол, вътрешни за общината и техните правомощия се уреждат от действащата вътрешна система за финансово управление и контрол. Формите и методите на работа за тях се предопределят от нормативните изисквания с вътрешен и външен характер.

Що се отнася до външните контролни субекти тяхната роля и функции са определени съобразно специфичните задачи на външния контрол:

1. Контролен съвет;
2. Агенцията „Държавна финансова инспекция“

Контролен съвет. Контролният съвет се определя с решение на Общинския съвет на общината. Неговите правомощия се отнасят до проверка на сроковете за изпълнение на конкретни дейности и задачи от програмите за изпълнение на общинските политики и изпълнение на одобрените мерки за решаване на проблемите по изпълнение на социалната политика и насърчаване на социалното включване, заложен в мониторинговите доклади. Контролният съвет осъществява проверки на всеки шест месеца. За осъществяване на контрола от Контролния съвет се ползват проверка на документи, изискване на справки, осъществяване на анкети чрез въпросници, изискване на писмени обяснения; детайлизация на резултатите, контролни листа, обяснителни записки, доклад за напредъка.

От трита вида контрол (предварителен, текущ и последващ), контролният съвет ще осъществява само текущ и последващ контрол. Предварителният контрол се осъществява от вътрешните контролни органи.

Агенцията „Държавна финансова инспекция“ (АДФИ) осъществяваща инспекция на спазване на бюджетната дисциплина във връзка с изпълнение на общинските политики. Обхвата и съдържанието на задачите по контрол, които се изпълняват от АДФИ са законово регламентирани, а методиката на работа и конкретния инструментариум е възприет и утвърден нормативно.

Етапите на изпълнение на контролните функции има условен характер, защото процеса по контрол на законосъобразността и целесъобразността не може да бъде еднократен или епизодичен акт, въпреки, че външният контролен орган АДФИ, осъществява своите проверки с определена честота и следвайки етапите на работа съобразно своята методология на работа. Освен планови инспекции, АДФИ осъществява извънпланови инспекции при постъпване на сигнали за нередности и/или измами.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

3. ПОСЛЕДВАЩА ОЦЕНКА

Последващата оценка на тази политики е заключителната фаза на интервенцията „Оценка“ от инструмента „Мониторинг“. Тя е процес и краен резултат от измерване на количествени и качествени характеристики на разработените документи и тяхното изпълнение на база предварително определени изисквания за постигане на определени резултати, за въздействия върху местните общности, за удовлетворяване потребности чрез специално събрана и анализирана информация.

Последващата оценка е независима и е насочена към обективна и количествена оценка на постигнатите крайни резултати и цялостното въздействие върху обекта на политиката. Резултатите от нейното изпълнение са изходна база за разработване и структуриране на политиката в нейната следваща фаза или планов период.

Отчитайки факта, че тази оценка е предмет на външна консултантска услуга, настоящата Методика може да дава насоки какво трябва да съдържат тези видове документи, без да разработва образци на документи.

Основните компоненти на последваща оценка на изпълнението на социалната политика и насърчаване на социалното включване са:

1. Пречи резултати от провеждане на политиката.

В рамките на самата последваща оценка на изпълнението на тази политика от субектите на вътрешния мониторинг се осъществяват бързи оценки на индикаторите, чрез метода „матрица на индикаторите“. Този метод сформира необходимата база данни за реална и обективна преценка степента на постигане на количествените цели от изпълнение на политиката. Наличието на попълнена матрица на индикаторите към датата на приключване изпълнението на политиката се явява инструмент на последващата оценка, който дава рамката на обективното количествено оценяване на резултатите от провежданата политика, и на прилаганите от нея инструменти (методи, дейности, мероприятия, проекти и др.).

2. Въздействие върху обекта на политиката.

Като компонент на оценката въздействието се отнася до обективни характеристики на обекта на съответната политика, от една страна и субективното възприятие на резултатите от изпълнението на политиката от страна на пряко заинтересованите страни. За измерване въздействието на политиката се прилагат статистически и социологически инструменти, базирани на методите за мониторинг описани по-горе.

3. Причинно следствени връзки между преките резултати и полученото въздействие, както и изводи за формулиране на следваща фаза на политиката.

Причинно следствената връзка може да бъде статистически значима или не. И в двата случая изводите са важни от гледна точка продължаващата фаза или период на изпълнение на политиката и определянето на съответните показатели като значими и/или спомагателни в рамките на нейното планиране. Последващата оценка, в този

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

смисъл е и своеобразна подготовка за изпълнение на следващия етап на политиката, доколкото дори тя да не е формулирана като изричен документ, обхватът и предметът на общинските политики не се променя.

Изборът на конкретен методически подход за реализиране на оценката е ангажимент на външния консултант. Консултантът следва да извърши преглед на получените резултати от Матрица на индикаторите, като същевременно осъществява одит на изпълнението и оценка на показатели (benchmarking).

Осъществяването на последващата оценка като процес включва следните шест стъпки: Подготовка на оценката; Избор на външен консултант за разработване на последващата оценка; Събиране на информация; Анализирание на информацията; Изготвяне на Доклад за последваща оценка; Връчване на Доклада за последваща оценка; Обсъждане на Доклада за последваща оценка.

Подготовката на последващата оценка започва след издаване на заповед за осъществяване на последваща оценка и сключване на договор за възлагане на обществена поръчка за осъществяване на последваща оценка от външен консултант. При възлагането на обществена поръчка за избор на консултант за последваща оценка, се изисква разработването на техническа спецификация, структурата и съдържанието и се определят от разработените документи по планиране изпълнението на тази политика и настоящата Методика.

III. УЧАСТИЕ НА ПАРТНЬОРИТЕ И ПРЕДЛОЖЕНИЯ ОТ ПРОВЕДЕНОТО ОБЩЕСТВЕНО КОНСУЛТИРАНЕ

Партньорство - принципът за партньорство и овластяване е основен базов елемент в хоризонталните политики на ЕС. Никой друг принцип не би могъл да бъде приложен на практика и обществено контролиран без залагането на механизми за консултиране и участие на всички заинтересовани страни в процесите на планиране и изготвяне на политики - местни власти, НПО /сдружения, клубове, регионални структури и т.н/ и други.

Ефективното партньорство изисква ранно включване на партньорите в подготовката на програмите, бюджетирането, управлението, наблюдението и оценката. Координираният принос на всеки от партньорите на всички равнища е необходим и полезен, тъй като засилва единодушното приемане на предложените мерки. Координацията е ключов момент за ефективността, тъй като ангажиментът трябва да бъде поддържан, приносът на различните страни – организиран, а социалната политика и социалното включване изисква отношение и разбиране от всички посочени партньори в община Вълчедръм.

За да има отговорност и ангажираност на партньорите трябва да получават

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

информация, за проблемите на социалната политика в общината, какво е постигнато и какво ще се планира, да се запознаят с програми решения на общинския съвет и други.

Това дава възможност заинтересованите страни да се консултират за бъдещи политики и програми. При консултациите не се поема ангажимент изказаните мнения и становища на заинтересованите страни да бъдат взети под внимание. Заинтересованите страни са насърчавани да сътрудничат, да проявяват инициатива с оглед постигане на целите на политиката/програмата. Нещо повече така се извършват прехвърляне на част от контрола върху вземането на решения и използването на ресурсите към заинтересованите страни, както и споделяне с тях на отговорността за резултатите от провеждане на политиката/програмата.

Възможностите за такова участие до голяма степен зависят от това, до каква степен политиката/програмата създават благоприятни условия и предпоставки за разгръщане на самоинициатива, както и от волята на вземащите решения и носещите отговорност за реализация на политиката/програмата.

Предложения от проведеното обществено консултиране

В общественото консултиране на общинските политики са присъствали представители на целевите групи по проекта. Чрез анкети са проучени становищата и мненията на заинтересованите страни, чрез активното гражданско участие и подкрепа. Анкетата е публикувана на сайта на Община Вълчедръм и е разпространена и чрез Центъра за информация и услуги в сградата на Общината, за да могат повече граждани да ги попълнят.

От направената анкета и проведени разговори с граждани в общината прави впечатление, че към въпросите свързани със социалната политика и насърчаване на социалното включване има интерес, разбиране, загриженост и предложения.

Необходимо бе да се направи разяснение на *понятието социално включване*, за да се отговори правилно на въпросите. Съобразно Концепцията на Европейския съюз, описана в съвместния доклад за социално включване от 2004 г.: “Социалното включване е процес, който осигурява на изпадналите в риск и бедност и социално изключване, да получат възможностите и ресурсите, необходими за пълното им участие в икономическия и културен живот, и да се радват на стандарт на живот и благосъстояние, считани за нормални в обществото, в което живеем. Те имат ограничен достъп до властта и до органите, които вземат решения. Следователно често чувстват себе си безвластни и неспособни да контролират решенията, които влияят върху техния ежедневен живот. Този процес им гарантира по-голямо участие в процеса на вземане на решения“. В това отношение община Вълчедръм има добри практики в областта на социалната политика.

Обобщени от анкетите и разговорите, мненията на гражданите показват следното:

- На въпроса „необходими ли са корекции /ако да какви/ в начина на реализация на социалната политика и насърчаване на социалното включване?“, отговорите основно са

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

насочени към предоставяне на знания, информация и добри примери на потребителите на социални услуги, какви са социалните услуги, структурите в общината, приети и изпълнени планове и програми засягащи тази дейност, средствата, които се разходват за този вид услуги и други.

- Общественото мнение, относно квалификацията на служителите в службите на територията на общината е положително. Има и предложения за подобряване на работата, но преобладават мненията, че в общината има необходимия капацитет за осъществяване на социалната политика и насърчаване на социалното включване. Препоръчва се в бъдеще, там където има възможност, да се привличат кадри и от селата, предвид голямата безработица и възрастовия състав на населението.

- На въпросите, свързани с резултатите от социалната политика в община Вълчедръм, преобладават мненията на добри и грижовни, особено към възрастните хора. Част от анкетиранияте препоръчват създаване на работни места, а не отпускане на социални помощи. Това ще доведе до подобряване на социалната политика и насърчаване на социалното включване.

- Сериозен е въпроса с огромяване на населението и предложенията на гражданите са свързани с прилагане на програми за повишаване на квалификацията и образованието на социално изключените граждани.

- Препоръчва се сериозен контрол в социалните дейности, чрез създаване на инициативни комитети, създадени от социално слаби граждани. Това потвърждава тезата за разширяване на партньорството по тези важни за община Вълчедръм въпроси.

- Необходима е по-голяма прозрачност, дори ако общината има средства, да се направи референдум за оценка на населението за провежданата социална политика и насърчаване на социалното включване.

- Отговорите на въпросите от проведената анкета са отражение на загрижеността и желанието на анкетиранияте за социално включване. Усеща се желание да се съдейства за повишаване качеството на живот на гражданите с увреждания, грижа за самотните хора, разширяване на достъпа им до социални услуги.

- Осигуряване на социална интеграция и създаване на възможности за повишаване пригодността за заетост, чрез включване в обучение за придобиване на професионална квалификация на безработни лица.

- Развитие на повече дейности, осигуряващи социални услуги, в това число и изграждане на хоспис в общината.

Обобщеният извод от направеното допитване до гражданите показва, че независимо от негативната демографска картина в община Вълчедръм и голямата безработица, анкетиранияте имат положителна нагласа към дейността на местната власт и общинския съвет. Направени са и препоръки от отделни анкетирани. Оценките за социалните инициативи са добри, има и задоволителни, а направените предложения са реалистични за изпълнение. Община Вълчедръм активно работи за осигуряване на по-

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

добри условия на живот и възможности за социално включване на групите в социален риск. Откриване на професионална гимназия по селско стопанство е възможност да се ангажират и задържат млади хора, от друга страна може да има повече партньори и отделяне на средства за развитие на допълнителни социални услуги на гражданите в общината.

IV. Практически насоки за осъществяването на мониторинг и последваща оценка при изпълнението на социалната политика и насърчаване на социалното включване в община Вълчедръм чрез метода Матрица на индикаторите.

За осъществяването на мониторинг и последваща оценка при изпълнението на социалната политика и насърчаване на социалното включване в община Вълчедръм се препоръчва използването на метода „Матрица на индикаторите“, описан по-горе.

Използването на система от ключови индикатори има няколко *важни положителни функции*:

- подпомагане на стратегическото планиране, разработването и усъвършенстването на публичните политики и програми;
- измерване степента на реализация на публични политики и програми и постигането на ключови обществени цели;
- оценяване на ефективността и ефикасността на дейността на публичните институции при реализацията на публичните политики и програми;
- осигуряване на прозрачност за работата на публичните институции и реализиране принципите и практиките на доброто управление;
- проследяване на напредъка в развитието на важни обществени сфери въз основа на обективни, достоверни и надеждни емпирични данни;
- извършване на международни сравнения за позицията на страната по определени критерии.

Основополагащата същност на инструмента Матрица на индикаторите се състои в идентификация на индикатори за наблюдение хода на изпълнението и отчитане крайния резултат от прилагане инструментите на политиката.

Разграничават се два типа индикатори:

1. Индикатори за продукт, които представят количествено измерими параметри на пряко въздействие. Тези индикатори често хармонизират с количествените стойности заложи като „работа, която следва да се извърши от Общината“, за да се постигнат целите. Ключов момент тук е прякото въздействие.

2. Индикатори за въздействие, които представляват очакваният краен ефект на реализираната политика, като го характеризират количествено и обективно. Обикновено тези индикатори се определят лесно, тъй като целите на политиките са свързани с техни проявления.

Индикаторите за въздействие се отнасят към по-широките последици от политиката/програмата извън прякото и непосредствено влияние върху целевите групи. Те включват например средносрочни въздействия върху: а) преките адресати или бенефициенти; б) хора или организации, към които политиката/програмата не е пряко насочена; в) непредвидени въздействия.

Поставянето на целите на мониторинга или оценката е целесъобразно да бъдат конкретни, приемливи, реалистични и обвързани със срокове.

1. Конкретни – достатъчно точни и ясни, да не дават възможност за различни тълкувания, да бъдат разбирани по еднакъв начин от всички.

2. Измерими – да определят желано бъдещо състояние, така че да е възможно да се провери дали целите са постигнати, или не.

3. Приемливи – да бъдат приети от всички, от които се очаква да поемат отговорност за тяхното постигане.

4. Реалистични – да бъдат амбициозни, но изпълними, смислени и мотивиращи за тези, които отговарят за постигането им.

5. Обвързани със срокове – изпълнението им да бъде свързано с определена дата или период.

Планирането на инструмента се реализира чрез избора на индикаторите и попълването им в таблиците - съответно за Индикатори за продукт и Индикатори за въздействие.

Особено важно е да се отчитат следните характеристики:

1. Всеки индикатор се отнася към Специфична цел от политиката.

При разработването на конкретен стратегически документ за социална политика и насърчаване на социалното включване в община Вълчедръм се определят обща и специфични цели.

Препоръчва се към всяка цел да бъдат определени конкретни индикатори - минимум по 1 за продукт и 1 за въздействие, тъй като по техните стойности ще бъде оценен успеха на социалната политика към съответния период на мониторинг или при последващата оценка.

2. Източник на информация.

Задължително следва да се направи предварителна проверка за това, кои лица, или структурно звено или институция събира необходимата информация и до колко данните са достъпни за административно отговорния за попълването на Матрицата служител в Общината.

Най-често срещаните проблеми при коректното определяне на индикаторите за въздействие са свързани с наличието на последваща информация за тях. По някои индикатори е налична и се поддържа информация от НСИ. За други обаче не се поддържа от официалните институции и при попълването на данните за показателя ще

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

настъпят проблеми. Това не означава, че подобен индикатор задължително следва да се елиминира, тъй като неговото значение може да бъде от изключителна важност за съответната политика, но ще се наложи да бъде разработена методика за изчисляване на показателя или подобна задача да бъде възложена на външен изпълнител.

3. Мерна единица и базова стойност на индикатора.

Определянето им е необходимо, за да се отчита точно постигнатият ефект от изпълнението като се разграничи съществуващото положение към момента на стартиране на политиката.

4. Целева стойност на индикатора, тоест каква стойност се планира или очаква да бъде постигната за съответната характеристика на обекта на интервенция при реализиране на политиката в пълният ѝ обем.

Техническото изпълнение на процеса по попълване на матрицата се възлага с изрична заповед и се изпълнява към всеки един от периодите, в които е предвидено провеждане на мониторинг или при завършване на политиката като работна фаза или планов период.

Стойностите на индикаторите се попълват с натрупване, като се отразява и процентното изпълнение за периода като разликата между стойността за периода с натрупване и базовата стойност се разделят на разликата между целевата стойност и базовата стойност, а резултатът се представи в процент. Или:

$$\frac{(\text{СТОЙНОСТ ЗА ПЕРИОДА} - \text{БАЗОВА СТОЙНОСТ})}{\text{ЦЕЛЕВА СТОЙНОСТ} - \text{БАЗОВА СТОЙНОСТ}} * 100$$

При планирането, провеждането и мониторинга на социалната политика и насърчаването на социалното включване в община Вълчедръм, всички дейности следва да бъдат в съответствие с **Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област Монтана (2011 – 2015 г.)**. В нея е посочено, че след приемането на Областната стратегия, Общинските звена разработват общински стратегии за развитие на социалните услуги, като териториален разрез на Областната стратегия и в пълно съответствие с нейното съдържание.

*В изпълнение на тези изисквания на областната стратегия, община Вълчедръм следва да разработи **общинска Стратегия за развитие на социалните услуги**, която задължително ще се позовава на целите, приоритетите, мерките, дейностите и индикаторите от областната стратегия.*

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

В таблицата по-долу представяме кратка извадка от Логическа рамка и ключови индикатори на Областната стратегия за развитие на социалните услуги в област Монтана 2011-2015 г.:

Общи цели		Индикатори – базови индикатори за въздействието на Стратегията и постигнатата промяна в ситуацията към 2015 г.	Източници на информация	Период на проверка
Обща цел 1	Създаване на условия за ранна интервенция и предотвратяване на рискове, водещи към социална изолация и изключване на индивиди и групи, включително подкрепа на общности и семейства с деца в риск	<p>Развита модерна социална политика в подкрепа на рискови семейства и общности в област Монтана в съответствие с националните приоритети за деинституционализация и европейските ценности, измерима чрез:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Осигурена подкрепа за поне 30% от уязвимите семейства и деца в ЦОП в област Монтана; ☐ Поне 30% от уязвимите семейства и деца обхванати в комплексна програма за ранно детско развитие в цялата област Монтана; ☐ Поне 90% от децата в предучилищна възраст обхванати в детска градина; ☐ Поне 98% от децата в задължителна училищна възраст обхванати в подходяща форма на образование; ☐ Предотвратена институционализация на 90% от децата в риск от настаняване в специализирана институция към края на стратегията; ☐ Поне 20% от децата настанени извън семейството, са настанени при близки и роднини; ☐ Подобрена грижа за поне 400 деца, настанени в алтернативни форми на семейна грижа (настаняване при близки и роднини, приемна грижа, осиновяване); ☐ Създаден капацитет за обхващане на поне 30% от децата с увреждания, отглеждани от семействата си, в различни форми на заместваща, дневна грижа; ☐ Намаление със 70% на децата в риск от отпадане от училище; ☐ Постигната степен на адаптиране на средата към нуждите на хората с увреждания (в зависимост от специфичната ситуация във всяка от 11-те общини); ☐ Подобрени условия за самостоятелен живот в домашна среда на 20% от хората с увреждания – потребители на услугите домашен социален патронаж, домашен помощник, социален и личен асистент; ☐ Осигурени услуги, подкрепа и грижи в домашна среда за поне 20% от старите хора в област Монтана с приоритетно обхващане на самотно живеещите в изолирани населени места; ☐ Предотвратена преждевременна институционализация на поне 100 самотно живеещи стари хора чрез развитите услуги за грижа в домашна среда; ☐ Осигурени нов тип резидентни грижи в среда, близка до домашната, за 40% от нуждаещите се стари хора в област Монтана, които са затруднени да живеят сами. 	<p>Социологически проучвания</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Финален доклад за оценка на въздействието на Областната стратегия ☐ Годишни доклади за мониторинг на напредъка на изпълнението на областната стратегия ☐ Статистически данни на НСИ ☐ месечни и тримесечни справки в РДСП ☐ заповеди на кмет и решения на ОС за разкрити нови общински услуги в подкрепа на уязвими семейства и деца ☐ решения на ОбС и заповеди на АСП за разкриване на нови социални услуги ☐ Проучване за обратна връзка от потребителите 	2011г. 2013г. 2015г.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Специфични цели	Мерки, дейности	Преки резултати / индикатори за изпълнението на планираните дейности	Ключови индикатори за ефекта и ползите от реализацията на Стратегията	Източници на информация	Период на проверка
Направление 1: Развитие на услуги в общността за превенция на социалното изключване и изолация					
1.1. Разширяване на мрежата от социални услуги във всички общини в областта за подкрепа на уязвимите семейства и децата за предоставяне на добра грижа за децата, социална интеграция на семейството и децата и индивидуално развитие	Мярка 1.1.1. Предоставяне на подкрепа на уязвимите семейства и деца от област Монтана в Центрове за обществена подкрепа Мярка 1.1.2. Превенция на изоставянето на деца и настаняването им в специализирани институции Мярка 1.1.3. Включване на поне 90% от децата в предучилищна възраст в детска градина и на всички деца в задължителна училищна възраст в подходяща форма на образование Мярка 1.1.4. Осъществяване на програми за превенция на всички форми на насилие над и от деца в цялата област и подкрепа на жертвите на насилие, експлоатация и трафик	☐ Разкрити 8 нови ЦОП в областта; ☐ Увеличен общ капацитет на ЦОП в областта от 70 (2010г.) на 220 (2012г.); ☐ Обхванати 40-50 ползватели годишно в община Вълчедръм (от 2012); ☐ Работеща програма за ранна превенция на изоставянето; ☐ Над 500 деца, обхванати в образователни инициативи, извънкласни и извънучилищни дейности; ☐ Реализирани инициативи и кампании за превенция на насилието и рисковото поведение във всички училища	☐ Увеличен брой на работещи ЦОП от 1 на 9 в област Монтана; ☐ Осигурено обхващане на всички 11 общини в област Монтана със социални услуги за деца и семейства в риск; ☐ % обхванати уязвими семейства и деца в програмата за ранно детско развитие; ☐ Увеличен общ брой ползватели на услугите в ЦОП в областта от 170-200 годишно (2010) на 480-590 годишно (от 2012г.); ☐ Намаление с 20% годишно на случаите на изоставяне на деца ☐ Осигурено обхващане на 98% от подлежащите деца в задължителен клас; ☐ Повишена училищна посещаемост с 20% годишно; ☐ Намалено отпадане от училище с 20% годишно; ☐ Предоставени услуги /подкрепа / реинтеграция за 40% от децата и лицата жертви на насилие, трафик, зависимости, рисково поведение	☐ Статистич. данни на НСИ; ☐ Месечни и тримесечни справки от ЦОП в РДСП; ☐ Социологически анкети, проучвания; ☐ Заповеди на кмет и решения на ОС за разкрити нови общински услуги в подкрепа на уязвими семейства и деца; ☐ Данни на ОЗД; срещи в училищата с деца, родители, учители; ☐ Справки и отчети на социалните услуги; ☐ Годишни доклади, статистически данни и отчети на РЦЗ и общ. администрации; ☐ РИО на МОМН	Годишни справки Обобщен и данни през 2011г 2013г 2015г

Общинските съветници на заседание на Общински съвет – Вълчедръм /Решение № 228, Протокол № 31 от 25.10.2013 г./ обсъдиха задълбочено и компетентно Общинския план за развитие на община Вълчедръм за периода 2014-2020 г. и приеха конкретни стратегически цели, приоритети и дейности за реализиране през следващия програмен период.

Този документ е създаден в рамките на проект „Стратегическо планиране и ефективно управление на местните политики в Община Вълчедръм“ по Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ с регистрационен №- 13-13-81/17.10.2013, Бюджетна линия BG051PO002/13/1.3-07. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Настоящата Методика е въведена с Решение № 280, протокол 35 от 13.02.2014 г. на Общински съвет – Вълчедръм.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

В анализа на икономическото и социално развитие на общината е посочено, че тя има добре развита социална мрежа, в която функционират следните структури, дейности, програми и услуги: Домашен социален патронаж; Дом за възрастни хора със сетивни увреждания - Вълчедръм (специализирана институция, финансирана от държавата); Социалната услуга в общността “Личен асистент”; Изграждане на достъпна среда за хората с увреждания; Социална услуга в общността “Обществена трапезария”; Клуб на пенсионера; Клуб на хората с увреждания.

Община Вълчедръм за периода 2014-2020 г. си поставя за изпълнение следната стратегическа цел 2: Повишаване и развитие на човешките ресурси, подобряване качеството и стандарта на живот, насърчаване на образованието и социалното включване. В Приоритет 2. „Развитие на човешкия капитал, подобряване стандарта на живот, повишаване на заетостта, доходите и задържане на младите хора в района“ на Общинския план за развитие са включени мерки и дейности, свързани с общинската социална политика и насърчаване на социалното включване.

В Общинския план за развитие на община Вълчедръм за периода 2014-2020 г. са посочени конкретни индикатори за неговото изпълнение. Някои от тях имат отношение с изпълнението на социалната политика на общината и задължително следва да бъдат отразени и в конкретни стратегически документ на общината за развитие на социалната политика и насърчаване на социалното включване – стратегия, план или програма.

В таблицата по-долу представяме извадка от Матрицата на индикаторите за наблюдение и оценка на Общинския план за развитие на община Вълчедръм, които имат отношение към настоящата Методика:

Стратегическа цел / Приоритет	Индикатор	Мярка	Източник на информация	Период на отчитане	Базова стойност	Целева стойност
ИНДИКАТОРИ ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ						
СЦ-1	Намаляване равнището на безработица	(%)	АЗ	1 г.	49,6	38
СЦ-1	Коефициент на заетост	(%)	НСИ	1 г.	24	29
СЦ-1	Коефициент на икономическа активност	(%)	НСИ	1 г.	36	40
СЦ-2	Равнище на средната годишна работна заплата в общината	(лева)	НСИ	1 г.	4828	8023
ИНДИКАТОРИ ЗА РЕЗУЛТАТ						
П-2	Наети на работа безработни лица след курсове за квалификация	Брой	АЗ	1 г.	0	40
П-2	Осигурени работни места за лица в неравносложно положение	Брой	АЗ	1 г.	0	15
П-4	Предоставяни социални услуги	Брой	Община Вълчедръм	1 г.	4	7
П-3, П-4	Новосъздадени или обновени спортни площадки	Брой	Община Вълчедръм	4 г.	0	5

Този документ е създаден в рамките на проект „Стратегическо планиране и ефективно управление на местните политики в Община Вълчедръм“ по Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ с регистрационен №- 13-13-81/17.10.2013, Бюджетна линия BG051PO002/13/1.3-07. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Настоящата Методика е въведена с Решение № 280, протокол 35 от 13.02.2014 г. на Общински съвет – Вълчедръм.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

V. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Разработването и въвеждането на настоящите правила за мониторинг, контрол и последваща оценка на социалната политика и насърчаване на социалното включване в община Вълчедръм ще спомогне за оптимизиране процесите на стратегическо планиране, разработване и ефективно управление на местни политики в община Вълчедръм.

Трябва да се обсъди в постоянната комисия по “Социална политика, социални дейности и здравеопазване” към Общинския съвет на община Вълчедръм. Въвеждането ѝ ще се извърши с Решение на Общинския съвет на община Вълчедръм. Общинските съветници трябва да участват в процеса на изработване на политиките и обсъждане на документите, за да се чувстват съпричастни и ангажирани с последващия мониторинг и контрол на изпълнението им.

Представител на разработващия Методиката екип ще участва в обучение за прилагането ѝ. Чрез това обучение служителите на Община Вълчедръм ще се запознаят с Методиката за мониторинг, контрол и последваща оценка при изпълнението на социалната политика и насърчаване на социалното включване. Ще бъде повишен капацитетът на служителите в общинската администрация в Община Вълчедръм за разработване на местни политики в партньорство и координация със заинтересованите страни.